

Генерално упутство за поступање, паковање и транспорт биолошког материјала

Према препорукама из стандарда ISO/IEC 17025:2017 састављено је генерално упутство за поступање, паковање и транспорт биолошког материјала за које је потребно ДНК вештачење.

Молимо вас да пратите ове препоруке у свом раду, како би се спречила потенцијална деградација и контаминација биолошког материјала за које је потребно ДНК вештачење. Уколико имате питања или сугестије, молимо вас да нас контактирате на број 018/45-30-824, или нам пошаљите мејл на sudmednis@mts.rs.

Деградација биолошког материјала најчешћа је услед присуства влаге и топлоте, које поспешују раст и развој бактерија и буђи, што за последицу може довести до разарања ДНК молекула и немогућности утврђивања ДНК профила.

Контаминација доказног материјала може да се јави од стране другог доказног материјала или предмета са којим материјал долази у контакт, као и од стране особља које рукује доказним материјалом. Контаминације за последицу могу довести до отежане интерпретације утврђених ДНК профила, или њиховог искључења из даље анализе.

1. Приликом руковања доказним материјалом

А. Како би се избегле контаминације доказних предмета, препоручује се следеће:

- Обавезна је употреба рукавица од латекса.
- Обавезна је промена латекс рукавица између руковања различитим предметима, или уколико сте дирали лице, мобилни телефон или било који други предмет који на себи може садржати биолошки материјал.
- Прашак и четке који се користе за прикупљање отисака прстију преносе биолошки материјал са једног предмета на други. Потребно је пре прикупљања отисака прстију прикупити трагове за биолошко вештачење.
- Пинцете и маказе које се користе, пре сваке употребе, треба опрати 10% раствором варикине, а након тога испрати водом и оставити да се осуше.
- Доказни материјал је потребно одложити на чисту површину, коју је потребно пребрисати 10% раствором варикине, након тога 70% алкохолом, а потом на њу положити чист папир за једнократну употребу, како би се избегао директан контакт између доказног материјала и површине.
- Приликом прегледа материјала препоручује се употреба једнократних маски за покривање уста и носа, назувица, капа, рукавица и мантила. Одећа вас штити од могућих патогена, а у исто време спречава трансфер вашег биолошког материјала на доказни материјал.
- Пожељно је да се приликом прегледа материјала не прича, поготово не ако сте изнад доказног материјала.
- Треба избегавати јело, пиће, звакање или пушење приликом прегледа материјала.
- Поступајте са једним доказним предметом у исто време, како би се избегле кросконтаминације између доказних материјала.
- Не дозволите да предмети који се достављају на биолошко вештачење доспеју у контакт међусобно.

Б. Како би се избегла деградација ДНК на доказном материјалу, препоручује се следеће:

- Не излагати доказни материјал топлоти изнад 30 степени, директној сунчевој светлости, или складиштити га у простору у коме се налази влага.
- Пре паковања доказни материјал је потребно осушити на ваздуху
- Изузимање биолошког материјала вршити брисевима са најлонским влакнима, када год има могућности за то. Дозвољена је употреба памучних брисева за прикупљање букалних брисева, у цињу утврђивања јединствених ДНК профила тих лица.

2. Приликом паковања доказног материјала

Не паковати у истој коверти брисеве и пропаратна документа (Наредба, Извештај о прегледу лица места, итд.)

А. Где је могуће, биолошки материјал треба да се пакује у складу са следећим препорукама:

- **Осушити мрље.** Након што су мрље осушене на ваздуху, одлагање се врши у замрзивачима или фрижидерима. Треба повести рачуна да се све мрље пакују засебно у посебне коверте или папирне џакове.

Никада не користити пластичне контејнере за складиштење и чување свежих мрља.

- Течне узорке крви треба држати у оригиналном пластичном или стакленом паковању. Не замрзавати течне узорке крви у стакленом паковању, јер може доћи до пуцања стакла.

3. Приликом испоруке доказног материјала

А. Сви предмети који се достављају Одељењу Завода морају бити прописно упаковани и обележени.

Б. Доказни материјал доставља се од понедељка до петка у терминима од 08:00-14:15, и суботом у термину од 08:00-12:00. Завод за судску медицину не ради недељом.

В. Приликом предаје материјала представник полицијске управе је дужан да покаже службену легитимацију, како би могла да се изврши његова идентификација.

Г. Сав доказни материјал за биолошка вештачења предаје се директно од представника полицијских управа запосленом лицу Одељења. Материјал за биолошка вештачења се не шаље поштом.

Д. Осушене мрље достављају се у затвореним ковертама.

Ђ. Течни узорци крви достављају се у стиропорским пакетима или умотани на начин којим се спречава њихово ломљење приликом транспорта.

Е. Течни узорци крви за које је познато да потичу од особе заражене хивом или хепатитисом захтевају посебне ознаке или напомене, како би запослени знали да се ради о инфективном материјалу.

Ж. Уколико је доказни материјал поломљен или оштар, захтева посебне ознаке или напомене, како би запослени знали да се ради о материјалу који може довести до повређивања.

З. Приликом предаје ватреног оружја или ручних бомби на вештачење, потребно је исте онеспособити (деактивирати) како би се избегло повређивање приликом примања или прегледа таквог материјала.

И. Приликом враћања материјала, полицијски службеник који врши преузимање материјала у обавези је да приложи службену легитимацију у циљу идентификације, као и да попуни образац за повраћај материјала.

Ј. Након враћања материјала, по обављеном вештачењу, полицијским управама, потребно је са истим поступати по већ наведеним препорукама из овог документа, како би се омогућило додатно или допунско вештачење, уколико је јави накнадна потреба.

Упутство израдила:

Др сци. Александра Стефановић
технички руководилац Одељења

Упутство преузео:

(Име и презиме штампаним словима)

(ПУ; бр. службене легитимације)

(Датум, време)

(Потпис)

ГЕНЕРАЛНА УПУТСТВА ЗА ПОСТУПАЊЕ, ПАКОВАЊЕ И ТРАНСПОРТ БИОЛОШКОГ МАТЕРИЈАЛА